

Pojavnosti su varljive a naša mišljenja nepouzdana

Iz iskustva svakodnevnog jutarnjeg buđenja znamo da su nam snovi projekcije uma, iz trena u tren, puke pojavnosti umu, u potpunosti ovisne o umovima koji ih poimaju. Međutim, kao i u svom budnom stanju, to nije kako se pojavljuju i nije ono što mislimo o njima dok još sanjamo. Dok sanjamo, naš trodimenzionalni svijet snova je čitav, sa svim svojim geografskim, prostornim i vremenskim odrednicama. Prisutan je osjećaj ovdje i ondje, van i unutra, dolaska i odlaska. Postoji osjećaj prošlosti, sadašnjosti i budućnosti – kad bi nas se u snu pitalo, složili bismo se da su ljudi koje srećemo rođeni i da će umrijeti te da isto vrijedi i za nas.

Kao što moj učitelj Geshe Kelsang kaže u svojoj knjizi Novo srce mudrosti:

Kada sanjamo, možemo imati izuzetno vjerna iskustva. Možemo putovati u živopisne zemlje, susresti lijepe ili zastrašujuće ljude, upustiti se u razne aktivnosti i kao rezultat iskusiti veliko zadovoljstvo ili patnju i bol. U našem nam se snu pojavljuje cijeli svijet, koji funkcionira na svoj način. Ovaj svijet može biti sličan svijetu iz našeg budnog stanja ili može biti prilično bizaran, ali u svakom slučaju, dok sanjamo čini nam se potpuno stvarnim.

Ako smo po noći sposobni stvoriti cijeli svijet, nema sumnje da smo ga sposobni stvoriti i po danu!

Ponekad se i naš život na javi doima uistinu čudnovatim, kad nam se dogode neke neočekivane stvari pa kažemo: „Čini mi se da sanjam!“ Kad sanjamo, um nam je suptilniji, a pažnja nam ne funkcionira najbolje (osim ako je nismo uvježbali), pa nam često izgleda kao da je sve kaotičnije ili manje predvidljivo, baš kao što bi bilo da izgubimo pamćenje na javi. Ukoliko ispitamo svoje snove, recimo tijekom lucidnog sna, kuckajući po stolu ili raspitujući se kod ljudi oko sebe „Sanjam li ja ovo?“, stol će se našim prividno solidnim zglobovima doimati uvjerljivo stvarnim, a ljudi će nas najvjerojatnije u čudu pogledati i odgovoriti nam da naravno da ne sanjamo.

Jednom sam pokušala samu sebe u snu uštipnuti i došla do zaključka da time ništa ne mogu dokazati! Jedini način na koji sigurno možemo znati da smo sanjali je da se probudimo. Slično tome, ako sad pokucate po stolu na kojem ovo čitate ili upitate susjeda „Sanjam li?“, ili se čak uštipnete, vidjet ćete što će se dogoditi. Jedini način da izravno znamo da sve ovo nije tamo vani, neovisno o našem umu i da ne postoji kao što izgleda (to jest, istinito a ne varljivo) je da se probudimo iz svog neznanja samoprianjanja koje prianja na sve kao da je tamo, vani, neovisno i istinito. No, u međuvremenu, studiranjem i meditiranjem ipak možemo steći vrlo snažno shvaćanje i osjećaj za to. Oni će nam omogućiti da popustimo prianjanje (i popratne mu zablude) i da se duboko opustimo.

Poput sna prošle noći, ovaj dan u kojem ste je puka pojavnost vašem umu. Ali, kao što Geshe Kelsang kaže u Novom srcu mudrosti:

"Pa ipak naš svijet funkcionira, slijedeći vlastita prividna pravila u skladu sa zakonima uzroka i posljedice, baš kao što naš svijet sna funkcionira na svoj način."

Možemo slijediti ova navodna fizička (na primjer, gravitaciju) i karmička pravila a ne biti sasvim nihilistički nastrojeni i bacati se s rubova ponora ili upuštati se u negativna djela, istovremeno se krećući kroz život laganim korakom i sretnim umom. Praznina nije ništavilo. Ineherentno postojeće stvari ne postoje, ali stvari postoje, makar samo prividno.

„Ovaj scenarij nema ama baš ništa sa mnom!" možda mislimo, naročito kad nam se život raspada, a zablude jačaju. Ali i te kako ima. Ima sve s nama. A dok god imamo samoprianjanje i samoljublje, projekcije koje nam naš um vraća u lice bit će po prirodi patnja, one će biti naša samsara. Kad nam suosjećanje i mudrost funkcioniraju, projicirat ćemo miran, čist i blaženstven svijet kojeg možemo prepoznati kao prirodu svog uma. Ovisno o razmjeru našeg suosjećanja i mudrosti, bit će to svijet kojeg manje-više možemo stvarati i kontrolirati za svoje dobro i dobro drugih.

Buddha ili „Probuđeni" je svatko tko se sasvim probudio iz sna neznanja i vidi fenomene kakvi doista jesu. On ili ona se nikad više neće razdvojiti ni od znanja ni od percepcije da je sve pojavnost umu, poput objekata u snu i da ništa ne postoji sa svoje strane.

Definicija prosvjetljenja u Tantri Mahamudre je:

"Sveznajuća mudrost čija je priroda trajan prestanak svih pogrešnih pojavnosti i čija funkcija je da udijeli mentalni mir na sva živa bića."

Buddhe su sveznajući i sve vole pa kao rezultat, kroz moć svojih blagoslova mogu pomoći svakom pojedinom živom biću svakog dana. Jedino ograničenje njihove moći su karma i zablude živih bića.

Čak i neznatno shvaćanje praznine (nedostatka inherentnog ili neovisnog postojanja) iz korijena će preinačiti naše gledište i kamo usmjeravamo svoju energiju. Ukoliko želimo promijeniti san, nastojimo li razmjestiti objekte u snu ili nam je potrebno određeno shvaćanje da sanjamo i da se uglavnom trebamo fokusirati na mentalnu promjenu? U svijetu jave, možemo razmještati stvari i to i radimo; no, bilo bi puno djelotvornije kad bismo to radili istovremeno se usredotočujući na stanje svog uma i mentalne namjere, odnosno karmu.

Promijenimo li svoj um, promijenit ćemo svoj svijet. Pročistimo li svoj um, pročistit ćemo svoj svijet. Znate kad u snovima, na primjer, ako imate lucidan san i neko vas čudovište progoni, odjednom pomislite: „Ovo je samo san", ne znam znate li na što mislim? „Aha! Ipak nisi čudovište. Samo si pojavnost mom umu!"

Ja se još sjećam kako me se snažno dojmilo kad mi je djed čitao o Alisinim pustolovinama u čudesnom svijetu i kad je došao do dijela kad ona uzvikne:

“Vi ste samo običan špil karata!”

Kad znamo da sanjamo, možemo sasvim izmijeniti san. Isto je slučaj i s cijelim našim životom. Kao što Geshe Kelsang kaže u Razumijevanju uma:

“Razmislimo li duboko o ovome shvatit ćemo kako su svi fenomeni puke pojavnosti našem umu, baš kao objekata u snu. Tada ćemo spoznati da jednostavnim odbacivanjem nečistih stanja uma možemo uzrokovati da sve neugodne stvari koje nam nisu drage prestanu i jednostavnim razvijanjem čistog uma možemo uzrokovati da dođu sve dobre stvari koje želimo. Na taj ćemo si način moći ispuniti sve želje.”

Privremeno možemo odbaciti „neugodne stvari koje nam nisu drage“ smanjujući svoju ljutnju, vezanost i druge zablude; a potpuno ih možemo odbaciti, jednom i zauvijek, tako da se probudimo. Kako ćemo se probuditi? Tako što ćemo izravno spoznati prazninu.

Buddhina poanta je da, ako se probudimo i suočimo s činjenicom da zapravo budni sanjamo – sve izgleda toliko stvarno a samo je pojavnost našem umu, projekcija našeg uma – onda će nam se zablude zaustaviti, prestati jer neće više imati osnove na kojoj bi se održale.

Razumijemo li kako svijet ne dolazi od tamo, izvana već iz našeg uma, da je samo projekcija, razumijet ćemo i da, želimo li promijeniti svoj svijet, moramo promijeniti svoj um. Isto tako, naš um ovisi o svojim objektima i lišen je inherentnog postojanja, pa ga možemo promijeniti. Praznina nam daje slobodu, ništa nije nepromjenjivo. Kao što je rekao veliki indijski budistički majstor Nagarjuna:

Kome je praznina moguća, sve im je moguće.

Sva nas Buddhina učenja u nekoj mjeri oslobađaju od patnje i problema, ali od svih njegovih učenja, učenja o krajnjoj stvarnosti – praznini od inherentnog postojanja – su najpotpunije oslobađajuća. Upravo su primjenom tih učenja o mudrosti bezbrojni ljudi u prošlosti postigli oslobođenje i prosvjetljenje.

Možda je došao red i na nas.

Preneseno sa: http://www.bc-kailash.hr/single-post/2016/11/06/%C5%BDivot-je-samo-san